

שאלה: ידעתי כי גם ברש"י וגם ברמב"ן על ויקרא (יט, ב) כתבו כי פירוש "קדושים תהיו" ענינו להיות פרושים. להיות מתרחקים מהחומריות. ולכן לא הבנתי כיצד קוראים לשבת "שבת קודש" שהרי אוכלים אז מעדנים, הרבה מיני בשר וסוגי משקאות מתוקים, וכל אופני השתקעות במאכלים ערבים והנאות הגוף?

תשובה: דברי רש"י ורמב"ן באו מקוצרים ולא מיצו בדבריהם את כל המשמעות של "קדושה". כי המלה "קדושה" מלמדת להיות פרושים מעניני כל דבר שאינו שייך להקב"ה, כל דברי חול שאין בהם שום קשר להאלהות, בלי דבקות בנשגב.

מושג זה למדנו מדברי רמח"ל, בסוף ספרי "מסילת ישרים" בענין קנין הקדושה שם כתב שתחלתו הוא מה שהאדם מקדש עצמו, וסופו מה שמקדשים אותו, והוא מה שאמרו חז"ל (יומא לט):

"אדם מקדש עצמו מעט מקדשים אותו הרבה... ההשתדלות הוא שיהיה האדם נבדל ונעתק מן החומריות לגמרי ומתדבק תמיד בכל עת ובכל שעה באלוהיו... ואפילו בשעת התעסקו במעשים הגשמיים המוכרחים לו מפאת גופו הנה לא תזוז נפשו מדביקותה העליון..."

ואמנם לפי שאי אפשר לאדם שישים הוא את עצמו במצב הזה כי כבוד הוא ממנו, כי סוף סוף חומר הוא בשר ודם, על כן אמרתי שסוף הקדושה מתנה, כי מה שיוכל האדם לעשות הוא ההשתדלות ברדיפת הידיעה האמתית והתמדת ההשכלה בקדושת המעשה. אך הסוף הוא שהקב"ה ידריכהו בדרך הזה שהוא חפץ ללכת בה, וְיִשְׁרָה עליו קדושתו ויקדשהו, ואז יצלח בידו זה הדבר, שיוכל להיות בדביקות הזה עמו יתברך בתמידות...

והנה האיש המתקדש בקדושת בוראו אפילו מעשיו הגשמיים, חוזרים להיות ענייני קדושה ממש, וסימניך אכילת קדשים, שהיא עצמה מצות עשה" [עד כאן לשונו לעניננו].

כלומר אין שום סתירה בין אכילה ושתיה לבין קדושה, אלא שהאדם יכוין בזה שעושה רצון קונו, שהאדם ידריך עצמו שיהיה ממושמע לחוקי התורה. מה שרש"י ורמב"ן אמרו הוא שיפרוש האדם עצמו מעסקי החול כאשר אין באותם עסקים שום כוונה לשם ה'. אבל אם הוא בו-זמנית, או לפני התחלת הפעולה, מכוין לקיים בזה מצוות התורה, מעשיו הם ממש קדושים.

לכן האדם שעוסק בהשגת פרנסתו, והוא כל היום טרוד במשרד שלו, או במפעל שלו, או בחנות שלו, וכוונתו היא כדי לפרנס את אשתו ובני ביתו, כמו שנצטוו

על ידי הקב"ה, הרי מעשיו קדושים. ואם הוא מתקלח במקלחת, כדי שלא יהיה נמאס על הבריות מחמת ריח רע, או למנוע חילול השם, או שהוא עושה התעמלות כדי שגופו יהיה בריא לאורך ימים ויוכל לעבוד את הקב"ה, הרי כל מעשים אלו הם קדושים ממש (ראה רמב"ם ב"שמונה פרקים", תחילת פרק חמישי; וכן בשולחן ערוך, או"ח תחילת סי' רל"א).

לכן כאשר האדם אוכל ושותה מעדנים ביום השבת, כדי לקיים בזה דבר ה' "וקראת לשבת עונג" (והרב עובדיה יוסף, תחילת ספרו "חזון עובדיה" על הלכות שבת, כותב שזו היא מצוה דאורייתא) הרי זו קדושה ממש. כי בכך נזכר האדם שהשבת היא אחד מששים לתענוגי גן עדן (ברכות נז ע"ב), השכר המיועד לכל ישראל אחרי מיתתם, הרי הוא בזה מחזק את אמונתו. וכן כאשר אוכל ושותה בשבת כדי לחגוג את הידיעה שהקב"ה ברא את העולם בששה ימים, והכתיר את היום השביעי כיום מנוחה, ללמד לכל בריות העולם שיש מנהיג לעולמנו, יש קברניט, יש משגיח ופועל בו, וסעודה חגיגית זו מלווה בדברי תורה מפרשת השבוע וכדומה, הרי סעודה זו היא ממש קודש, שולחן ה' (חגיגה כז, א).

בסיכום: משמעות מלת "קדושה" אינה שלילה, אלא היא פעולה חיובית!